

Fra: Motvind Norge

16. oktober 2024

Til: Stortinget ved Energi- og Miljøkomiteen

Sak. Åpen høring 15-16. oktober 2024 i energi- og miljøkomiteen. Prop. 1 S (2024-2025) Statsbudsjettet 2025 (kapitler fordelt til energi- og miljøkomiteen).

Klima- og miljødepartementet og Energidepartementet.

Vi takker for muligheten til å holde et innlegg.

Motvind Norge (org nr. 923421068) er en landsomfattende demokratisk organisasjon med ca 21 tusen medlemmer. Det siste året har vi fått mange nye ungdommer som medlemmer.

Generelt

Støy fra vindturbiner med påfølgende helseplager som søvnevansker er en alvorlig belastning for naboer til vindkraftverk. Likevel er dette ikke nevnt et eneste sted i Klima- og miljødepartementet sin budsjettproposisjon.

Heller ikke i Energidepartementet sin budsjettproposisjon er støy fra vindturbiner på land tatt med. Ordet «helse» eller «folkehelse» er heller ikke tatt med en eneste sted i forbindelse med vindkraft. Vindkraftverk nevnte ca 100 steder i dokumentet og havvind ca 300 ganger.

Støykonsekvenser

Tysvær kommune gjennomførte høsten 2023 en spørreundersøkelse med noen dybdeintervjuer hos naboene innenfor 2 km til Tysvær vindkraftverk. Her kom det avdekket flere alvorlige forhold, blant annet at:

- «Det har vært et fall i livskvalitet blant beboerne sammenlignet med høsten 2021»
- «En stor andel med helseulemper oppgir forverring i løpet av det siste året.»
- «Mange er plaget av støy fra vindturbinene»
 - «4 av 10 svarer at de er plaget av støy fra vindturbinene.»
 - «Det er også relativt utbredt å ha problemer med søvn på grunn av støyen fra vindturbinene.»
- 40 % av de fastboende har et ønske om å flytte fra eiendommen hvis de hadde hatt mulighet til det.

Undersøkelsen viser også at en veldig stor andel av de spurte er blitt sterkt negative til utbygging av vindturbiner både på land og også til havs.

På s. 7 i rapporten for helsekartleggingen fremgår det at «... det er ingen indikasjoner i datamaterialet på at rapporterte helseulemper er overdrevet.» Videre konkluderes det på samme side:

«Vår vurdering er derfor at overrapportering av helseulemper i liten grad har forekommet.»

I Miljødirektoratets høringsbrev vedrørende forslag til endringer i retningslinje for behandling av støy i arealplanleggingen, datert 17.08.2020, fremgår følgende:

«Verdens helseorganisasjon, WHO, kom nylig med nye anbefalinger om å begrense samferdselsstøy for å unngå alvorlig helseskade (adverse health effects). WHO anser at støy kan gi alvorlig helseskade dersom 10 % av de eksponerte opplever den som svært plagsom (World Health Organization Europe, 2018).»

Av helsekartleggingen har det som nevnt kommet frem at 4 av 10, altså 40 %, er plaget av støy fra vindturbinene. 40 % av de fastboende ønsker å flytte fra eiendommen, dersom de hadde hatt mulighet til det. Det må legges til grunn at de som har oppgitt at de ønsker å flytte, dersom de hadde mulighet til det, anser støyen som «svært plagsom». Blant de fastboende er det følgelig 40 % som støyen er «svært plagsom» for. Dette er langt over grenseverdien på 10 %, som er fastsatt av WHO. På grunnlag av dette, må det legges til grunn at støyen kan medføre alvorlige helseskader.

Naboene til Vardafjell vindkraftverk i Sandnes er også sterkt plaget av støy med påfølgende søvn og andre helseplager. Vindkraftverket sier det er innenfor de støygrensene som er satt av NVE i konsesjonen, likevel innrømmer de i et brev til NVE:

«I dette tilfellet er VV enig med NVE i at de spesielle støyvirkningene (OAM-effektene) som har oppstått, er virkninger som ikke var forutsatt under konsesjonsbehandlingen og ikke er tilstrekkelig ivare tatt av gjeldende konsesjonsvilkår om støy»

Det trengs mer kunnskap

I NVE sitt dokument om nabovirkninger fra 2018 står det i oppsummeringen:

«Kunnskapsgrunnlaget om plage ved vindturbinestøy er relativt lavt sammenliknet med for eksempel veitrafikkstøy. FHI mener at det er nødvendig å gjennomføre studier som inkluderer vindkraftverk i ulike områder av landet for å få bedre kunnskap om opplevelsen av støy fra vindkraftverk i Norge. De mener også at det er behov for mer kunnskap om hvordan vindturbinestøy påvirker søvn.»

I 2017 ble det utarbeidet en NVE-rapport av konsulentselskapene Sinus/Meventus «Støyutbredelse ved vindkraftverk med "typisk norsk" topografi» hvor det står:

«Det kan også være relevant å vurdere bruk av differensierte støygrenser slik at områder med høy eller lav bakgrunnsstøy, eller et gjennomsnittlig lydnivå som ikke er representativt for lydopplevelsen, behandles ulikt. I denne forbindelse anbefales det å avklare om det er mulig å utarbeide gode kriterier for å forutsi risikoen for store variasjoner i lydnivå og/eller risiko for lenger perioder med amplitudemodulasjon, slik at risikoen for sjenanse reduseres ytterligere.»

Også i Sintefrapporten fra 2022 «Støy fra vindturbiner» utført på oppdrag fra [Miljødirektoratet](#) påpekes det at det er behov for mer kunnskap. Selv om det er velkjent at det er store kunnskapsmangler om støy og helsekonsekvenser fra vindkraftverk, skjer det ingen ting fra sentrale myndigheter som Energidepartementet og Miljø- og miljødepartementet.

Likevel skriver Energidepartementet i budsjettproposisjon Kapittel 6. Omtale av klima- og miljøpolitikk:

«Kunnskapsgrunnlaget om miljø og andre samfunnsinteresser er oppdatert i samarbeid mellom ulike statlige etatar»

Forslag

I budsjettet til Klima- og miljødepartementet er det foreslått 32 millioner til «Tilskudd til natur og friluftsliv i områder berørt av landbaserte vindkraftverk. (Post 87).

- 1. Det må avsettes minst et tilsvarende beløp for å framskaffe kunnskap, forskning, og avbøtende tiltak i forbindelse med utbredelse av støyen og helseplagene fra vindkraftverk.**

Nåværende støygrense er kun en gjennomsnittsverdi, og gi derfor ikke et reelt bilde av støybelastningen.

- 2. Det må derfor utarbeides krav til**
 - differensierte støygrenser for forskjellige type støy (infrastøy, lavfrekvent, rentone, vibrasjoner og amplitudemodulert støy),
 - redusert støy om natta
 - krav til kontinuerlig måling av støy hos naboene
 - systematiske folkehelseundersøkelser i forkant og under drift av turbinene.
 - det må være klare drift konsekvenser overfor konsesjonær ved brudd på regelverk.

Bjarne Jensen
Leder Motvind Tysvær (lokallag av Motvind Norge)